

Lloança de Torroella

Som a mitjans d'octubre. Enguany gaudim d'una tardor plàcida, serena; una tardor que ens convida a penetrar dins el prodigiós marc natural del paisatge, el qual, en arribar aquesta època de l'any, presenta una gamma d'atractius gairebé irresistible.

Fa estona que estic despert. Dono una ullada al rellotge. Són les cinc del matí. Surto a l'eixida per tal de saber quina mena de temps tenim. Una boira espessa ho embolcalla tot. Fresqueja. La meva fantasia vola molt més enllà dels límits concrets de la nostra eixida. Imagino els ramats de cargols tot enfilant-se per les branques dels fonolls i lliscant entremig de les herbes xopes i aromàtiques de les vores del Ter. Sense perdre un sol moment, començo a vestir-me. Tinc pressa. La meva dona es desperta i em demana on vaig a aquestes hores quan encara és negra nit: «Ja t'ho pots pensar!», li dic. Després d'un petit estira i arronsa verbal, ella també se sent interessada pel projecte i decideix fer-me companyia.

Al cap de poca estona, ben endegats de roba i amb calçat adient per a la tasca que ens espera, sortim al carrer. Entremig de la boira es mouen unes ombres vagues, imprecises: són els obrers que busquen la furgoneta d'una fàbrica que se'ls ha d'endur per a començar el primer torn del treball. Això ens recorda un passatge de la nostra vida. Fa molts d'anys, jo també era un número més (el 1.007) en una factoria gegantina. I com ells acudia a l'autocar de la fàbrica a les cinc del matí, amb els ulls plens de son, sobretot els dies plujosos o molt freds. La fàbrica no interrompia mai el seu ritme de treball. No existien, per tant, les festes. I jo sentia una gran enyorança quan arribava el diumenge, mentre havia de portar a cap una tasca que no em satisfieia, aclaparat sota el pes d'unes responsabilitats i uns maldecaps impropis de la meva joventut. Sales immenses plenes de maquinària, amb centenars de motors que produïen un terrabastall infernal. Per tal que el company més proper comprenguéss les teves paraules, havies de cridar com un boig. L'atmosfera que ens envoltava —produïda pel baf dels àcids i les viscoses— era gairebé irrespirable.

De totes maneres, no em dol pas haver passat en aquell lloc uns quants anys de la meva vida. Considero que es tracta d'una experiència positiva per tal de valorar després el benestar un cop hem tingut la sort d'assolir-lo. M'havia traslladat

a aquell poble per tal de completar la formació d'una cobla que se n'anà en orris als pocs mesos del seu inici. Vaig mantenir la meua feina a la fàbrica per espai de quinze anys. En aquells difícils anys quaranta en sobraven de músics a casa nostra. Els qui pertanyien a les cobles de més anomenada no abandonaven el ram fins que la barba els tocava als peus. Els qui estudiàvem no teníem massa oportunitats d'entrar a formar part d'una cobla i intentar ésser algú, tal com havíem somniat tantes vegades. Ara succeeix a la inversa. Algunes cobles, impulsades per idees no sé si del tot progressistes, es treuen del damunt els músics al ple de l'edat, sense manies ni sentimentalismes de cap mena.

* * *

Tot i que per raó de la boira existent amb prou feines podem veure el camí, afortunadament ens el sabem d'esma i al cap de pocs minuts arribem a les riberes del Ter. Encara és fosc. Ens haurem d'esperar una estoneta fins que apareguin a l'horitzó les primeres resplendors del nou dia. La boira s'escampa pel damunt de les illes Medes, mentre titilen alguns estels a l'infinit. L'aire sembla sadollat d'una força vivificadora, confortant. Sentim els pollastres del Mas Bayó que llencen els seus espinguets al cel, als quals responen els de Mas Ferrer, amb accent més fort i escardalenc. El paisatge, amb les seves arbredes arrencades: els conreus, ben treballats; els camps plens de fruiters... Tot plegat integra un conjunt harmoniós i bell, exultant de joia i vitalitat.

Que en són de plaents al paladar les pomes del camp d'en «Vedruna», cobertes pel vel subtilíssim de la rosada del matí! En «Vedruna», aquest bon amic que tot sovint repeteix, amb tota la sinceritat del món, aquestes paraules: «D'ençà que vas a cercar cargols al meu tros, jo no en puc menjar. No en trobo cap».

Anem passant l'estona i aquests discrets gasteròpods van caient al sarró un darrera l'altre. Tot un bé de Déu! Ara contemplem les muntanyes de Roca Maura i Torre Moratxa, cap a la part de l'Estartit, i les del Montgrí, amb el seu castell vetllant la nostra vila al fons, ara en la seva tendència a esbatanar-se i estendre's vers els espais oberts d'Ullà i l'Estartit.

Mentre arrepleguem els petits inofensius banyuts, que proliferen en abundància, el nostre pensament no interromp pas el seu vol i ens vénen a la memòria les moltes vicissituds i els trastorns propis de l'època actual: guerres, revoltes, atemptats, segrestaments... Uns fets la major part dels quals et costa de comprendre, d'explicar-te de manera racional. En aquests moments de calma i beatitud absoluta sents una tendresa fonda, intensa, i desitges aquest mateix benestar i aquesta mateixa pau per a tothom. Aquesta pau serena, aquesta sensació conhortadora d'alliberament que nosaltres experimentem aquí, a les riberes del Ter, constitueix un sedant magnífic per a l'esperit i estic segur havia servit ben sovint de motiu d'inspiració per a les sardanes pastorils —belles mostres d'una expressió artística directament emanada del cor— que ens deixaren els inoblidables i malaguanyats mestres P. Rigau, Vicenç Bou i Joaquim Vallespí.

VISTA DE TORROELLA

FOTOGRAFIA: SERENÓ

És precisament en aquests moments quan agraeixes i valores el goig de viure i estar arrelat en una vila empordanesa com aquesta, tan rica i pròdiga en tots els aspectes, poblada per una gent noble, oberta, cordial, assenyada, de costums senzills.

Al mateix temps també reflexiones entorn de l'actitud del nostre jovent, aquest estol de nois i noies, ara en període de formació, i que en data propera han d'ocupar llocs de gran responsabilitat. Hom diu que els temps han canviat. I això és molt cert. El nostre jovent es mou impulsat per idees diferents a les que nosaltres tinguérem. Ells segueixen tendències identificades amb imperatius propis de la nostra època, però la integritat i el seny són característiques definidores de la seva personal manera d'ésser. Aneu-los a cercar per a intervenir en l'organització d'un acte cultural, humanitari, tot el que sigui honest i valgui la pena. Acudiran a vosaltres enriolats i amb el cor generosament obert i ben disposats. Els plauen la diversió, el platxeri i la xerinxola, sense deixar descurats els seus estudis. Són «braves» (tal com diuen els catalans del Rosselló), posseeixen una confiança que nosaltres no havíem tingut, car l'alegria i el benestar són el seu pa de cada dia. Déu faci que durant la seva vida no hagin de conèixer dies rúfols i negres, que engendren asprors i odís que fan viure amb inquietud i neguit.

* * *

El sol resplendeix més i més a mesura que avança el jorn. El Ter somriu. Un peixàs salta per damunt de l'aigua, en un moviment enjogassat. Tenim els atuells curulls i retornem ben complaguts i joiosos cap a casa.

* * *

—Avi, menjarem cargols el diumenge?

—Ja hi podeu comptar.

Tots plegats fem la cargolada, ben untada amb allioli, tot acompanyant-hi alguns traguets de l'exquisit vi de la vinya d'en Barnosell, que dóna color a les galtes i fa lluir els ulls.

—Avi, ara ens has de tocar el fiscorn.

Engrapo l'instrument i per complaure l'estament de casa, interpreto un fragment de «Francesca».

—Avi, deixa'm tocar a mi!

—Pop... pop... pop...

—Avi, ara jo!

—Fuss, fu... fu...

—Ara prou, que m'espalllaríeu els pistons.

—I com ho fas, avi, per tocar «Torroella Vila Vella».

—Ara ho veureu: Mi Sol Re Do, Mi Sol Re Do, Mi Sol La Do Si...

Mentrestant, l'improvisat cor familiar taralleja la nostra sardana.

ENRIC VILÀ I ARMENGOL